

student, weldra onderofficier en later luitenant Van Severen was een verwoed lezer. In zijn dagboek noteerde hij zijn enorme en heel eclectische lectuur en vermeldde eventueel zijn beoordeling en zijn discussies erover met vrienden. Ravyts heeft niet alleen deze gegevens samengebracht, maar telkens de genoemde auteurs en hun werken voorgesteld. Een indrukwekkende prestatie!

De Nederlandse historicus en publicist Ruud Bruyns beschrijft helder de *Dinaso-studentenactie in Nederland*. Die had een dubbele voedingsbodem. Enerzijds de integralistische stroming onder de rooms-katholieke studenten, bij wie de uitgeweken Vlaamse dominicaan Carlos Van Sante religieuze levensgemeenschappen opzette. Anderzijds het Diets Studenten Verbond (DSV), dat de vernietiging van België en de annexatie van Vlaanderen nastreefde, en dat op zijn hoogtepunt rond 1930 kon rekenen op meer dan duizend leden onder de 12000 studenten. *“Overigens wordt het katholieke integralisme over het algemeen nog te weinig gezien als een belangrijke vormende kracht bij de totstandkoming van het Verdinaso en drijfveer van haar leden”*, aldus de auteur. Hij beschrijft minutieus het ontstaan van het Verdinaso in Nederland en zijn ontwikkeling aan de universiteiten van Delft, Leiden, Utrecht, Nijmegen en vooral Amsterdam. Pas in 1934 steeg het aantal Verdinaso-leden (in hoofdzaak studenten en oud-studenten) tot enkele honderden, maar stagneerde dan door de concurrentie van andere Nieuwe-Ordebewegingen, de veroordeling van het fascisme en het nationaal-socialisme door het episcopaat en de Nieuwe Marsrichting waardoor de DSV-aanhangers werden afgestoten.

Bedroevend naar vorm en inhoud is het artikel van Kristof Papin, *De Slag om Poperinge. De putsch om de macht in het Vlaams Huis in 1933*. Uit deze verwarde tekst van 37 bladzijden is met moeite op te maken dat het Verdinaso er niet in slaagde het Vlaams Huis te

Jaarboek Joris van Severen, 11, Studiecetrum Joris van Severen, Ieper, 2007, 208 pp., ill., ISBN 978-90-76057-10-1. | Bijna de helft van dit jaarboek wordt ingenomen door de bijdrage van Kurt Ravyts over *De literaire voorkeuren van Joris van Severen tijdens de Eerste Wereldoorlog (1914-1918)*. De gemobiliseerde

bemachtigen. Een toppunt van slordigheid staat op pagina 142, over de nationalistische partij, "het in het arrondissement Ieper sterk scorende KVVV. In november 1932 waren voor laatstgenoemde partij rechtstreeks in de kamer verkozen: Emiel Butaye uit Watou, Gerard Deceunink, dokter uit Wijtschate en Daniel De-marey, landbouwer-handelaar uit Poperinge. Voor de senaat waren dit Marcel Vandenbulcke uit Vlamertinge, Juliaan Brutsaert uit Menen, Benoni Vermeulen uit St.-Jan Ieper en Frans Strubbe uit Kortrijk." Van die zeven namen is er één enkele inderdaad verkozen in 1932: Butaye.

Piet Tommissen vestigt de aandacht op het socialistische Groot-Nederlandse maandblad *Schakels* (1929-1935), dat het Verdinaso bestreed omdat het fascistisch was. De auteur schrijft niet vlakaf dat het Verdinaso niet fascistisch zou zijn geweest, maar noemt fascisme "een schimmig begrip" en vindt de bestrijding van het Verdinaso blijkbaar onterecht. Een verademing is dan de lectuur van het postuum opgenomen artikel van Jef Werkers *Overeen taaie legende: "La Belgique? - Qu'elle crève!"* Het verhaal dat Van Severen met die uitroep zijn parlementaire rede van 29 november 1928, over het amnestievoorstel voor activisten, zou besloten hebben, blijkt inderdaad een mythe te zijn. Ik heb ze ook nog voortverteld, in mijn bespreking van *Jaarboek 7* in dit tijdschrift. Werkers heeft bovendien uitgezocht waar die legende vandaan kon komen. Hij vond dat op 29 november 1927 Van Severen zijn bespreking van de regeringsverklaring van H. Jaspar had beëindigd met de uitroep aan het adres van België: "Ontploft!!!"

Het boek eindigt met de onvolledige weergave van een gedicht *In Memoriam Joris van Severen*, met de vermelding: "Uit: Henri Bruning, *Nieuwe Verten*, 1942". In feite gaat het om uittreksels uit het gedicht *Wending*, dat samen met vier andere gedichten de aan Van Severens nagedachtenis opgedragen cy-

clus *Nieuwe Verten* vormt. Die cyclus is opgenomen in de gelijknamige bundel *Nieuwe Verten*, die uit vier cycli is samengesteld en die zonder datum verscheen bij de uitgeverij Roskam in Amsterdam. De opgenomen delen van het gedicht zijn zo gekozen dat ze de uitgesproken pro-Duitse, antigeallieerde en antidemocratische inhoud van het gedicht, van de cyclus en van de hele bundel niet laten zien. [Lode Wils]